

Adem Öger ve Recep Tek (Ed.), Risâle-i Müze-Düzlük (Ayakkabıcılık Risalesi), Yay. Haz: Ahmet Turan Türk, Ekber Enveri, Zulhayat Ötkür, Kamile Serbest, Ankara: Gazi Kitabevi, 2017, 289 s.

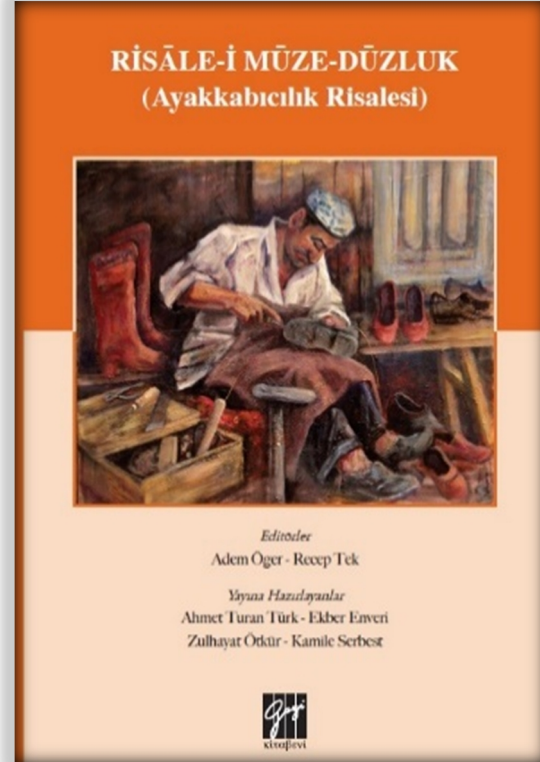
Tugba GÖNEL SÖNMEZ*

Genellikle 13 cm uzunluğunda, 9 cm genişliğinde ve daha çok cepte taşınabilecek nitelikteki el yazmaları” şeklinde tanımlanan risaleler “çiftçilik, tüccarlık, ağaç oymacılığı, çobanlık, sepetçilik, çömlekçilik, dericilik, aşçılık gibi mesleklerin ortaya çıkışını, mesleğin pirlерini, mesleği icra edenlerin uyması gereken kuralları ve icra sırasında okunması gereken ayet ve duaları içeren eserlerdir.” (s. V). Özellikle 18. ve 19. yüzyıllarda Çağatay yazı dili ile yazıya geçirilen risalelerin temelde sözlü gelenek ve kaynaklardan beslenerek bir gelenek oluşturduğu ve geleneksel mesleklerin “yasası” mahiyetinde olduğu bilinmektedir.

Yüzyıllarca aktarılan geleneksel mesleklere ilişkin bilgi ve tecrübeleri ihtiva eden risalelerin ortaya çıkışı ve icrası, yaratım ve aktarım süreçleri, risalelerin içerik ve işlev özelliklerini incelemek amacıyla bir proje hazırlanmıştır. “Çağatay Türkçesiyle Yazılan ve Geleneksel Meslekleri Konu Alan Risalelerin Araştırılması, İncelenmesi ve Yayınlanması” başlığını taşıyan ve Doç. Dr. Adem ÖGER tarafından yürütülen bu proje, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinatörlüğü tarafından desteklenmiş ve bu projenin yedinci eseri Risâle-i Müze-düzlük (Ayakkabıcılık Risalesi) adıyla yayımlanmıştır. Söz konusu eser, altı bölümden oluşmaktadır.

Eserin Ön Sözünde çalışmanın amacı, konusu, yöntemi ve kapsamına yer verilmiş olup ayakkabıcılık risalesinin çok sayıda nüshasının bulunduğu ve çeşitli araştırmacılar tarafından bazı nüshaların daha önceden incelendiği belirtilmektedir. Bu çalışmada ayakkabıcılık mesleğini konu alan risalenin iki nüshasının incelendiği ve söz konusu yazmalardan A nüshasının, İsveç’te Lund Üniversitesi “Jarring Koleksiyonunda Prov. 500’de; B nüshasının ise Prov 43’te kayıtlı olup son birkaç sayfasının eksik olması sebebiyle A nüshasının esas alındığı ayrıca Prov 207’de bulunan ve bir sayfadan oluşan “Mozuduz Beyanı” adlı el yazmasına da çalışmada yer verildiği dile getirilmektedir.

Çalışmanın Giriş kısmında risale kavramı ve Çağatay Türkçesiyle yazılmış risalelerin genel özelliklerine yer verilmektedir. Birinci Bölüm’de gelenek, geleneksel meslek, meslekî

* Öğretim Görevlisi Dr., Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, ÜSET MYO, Kültürel Miras ve Turizm Programı, Nevşehir-TÜRKİYE, E-posta: tugbagonelsonmez@gmail.com.

örgütlenme ve fütüvvetname üzerinde durulmaktadır. *İkinci Bölüm*'de Uygurlarda risalecilik geleneği ve risalelerin özellikleri hakkında bilgi verilmektedir. *Üçüncü Bölüm*'de, Eski Türklerde ve Uygurlarda ayakkabıcılık üzerinde durulmaktadır. *Dördüncü Bölüm*'de çalışmanın asıl konusunu oluşturan Risāle-i Mūze-dūzluḡ (Ayakkabıcılık Risalesi) adlı eserin içerik ve işlev özellikleri tanıtılıp değerlendirilmektedir. *Beşinci Bölüm*'de çalışmaya konu olan yazmanın her iki nüshasının transkripsiyonlu metnine yer verilmektedir. *Altıncı Bölüm*'de metnin dizin ve sözlüğü yer almaktadır. Çalışma *Sonuç, Kaynaklar ve Tıpkıbasım* ile son bulmaktadır.